

TIASAD

Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi
The Journal of Turk & Islam World Social Studies

Yıl: 3, Sayı: 6, Mart 2016, s. 59-69

Sevgi TÜZÜN RAD¹

Yavuz Selim GÜLMEZ²

Fatih GÖKBUDAK³

Enis Kurtay YILMAZ⁴

KOBİ'LERDE BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ KULLANIMI: ERDEMLİ ÖRNEĞİ

Özet

KOBİ'ler Türk iş dünyasının en dinamik bölümünü oluşturmakta, hizmet ve imalat sektörlerinin hemen hemen tüm alanlarında faaliyet göstermektedirler. Rekabetin her geçen gün daha da arttığı günümüz iş dünyasında küçük ve orta ölçekli işletmelerde (KOBİ), kalıcı olabilmek ve sürdürülebilir karlı bir büyümeyi sağlamak için bilişim teknolojilerini kullanmalıdırlar. Ancak KOBİ'ler bilişim teknolojilerinden yeterince yararlanmamaktadır. Bu bağlamda; bu çalışmada bilişim teknolojilerinin KOBİ'lerde hangi alanlarda, ne ölçüde ve etkinlikte kullanıldığının ortaya konulması amaçlanmıştır. Çalışmada, KOBİ'lerin bilişim teknolojilerini daha çok satış, reklam, iletişim alanlarında kullandıkları belirlenmiştir. Ayrıca işletmeler arasında web site sahipliği oranının oldukça düşük olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: KOBİ'ler, bilişim teknolojileri, etkinlik ve verimlilik, Mersin, Türkiye.

¹Doç.Dr., Mersin Üniversitesi Erdemli Uygulamalı Teknoloji ve İşletmecilik Yüksekokulu., sevgituzun.rad@gmail.com

²Yüksek Lisans Öğrencisi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Bilgi Yönetimi Ana Bilim dalı

³Mersin Üniversitesi Erdemli Uygulamalı Teknoloji ve İşletmecilik Yüksekokulu İşletme Bilgi Yönetimi Bölümü

⁴ Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Bilgi Yönetimi Ana Bilim dalı

USE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES BY SMES: CASE OF ERDEMLİ

Abstract

Small and Medium-size Enterprises (SMEs) constitute a dynamic segment of Turkish business community and are involved in nearly all domains of manufacturing and services sectors. SMEs should take advantages of information and communication technologies (ICT) to be sustain and ensure sustainable and profitable growth in existing highly competitive business environment. However; SMEs do not sufficiently use ICT. This study aims to explore the existing opportunities and domains where ICT can be used effectively by SMEs. Most commonly, SMEs use ICT in sales, promotion/advertisement and communication. But running their own web site is not a common practice among SMEs.

Key words: SMEs, ICT, efficiency and productivity, Mersin and Turkey.

GİRİŞ

Küreselleşen dünyada son yıllardaki gelişmelere bakıldığında; rekabet ve değişim en önemli kavramlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Firmaların kendi aralarındaki yenilikleri, rakiplerinin izledikleri stratejileri bilmeleri, bu yönde çalışmalarını düzenlemeleri değişimlere uyum sağlamaları gerekmektedir. Çünkü teknolojik değişim insanlara yeni mallar ve hizmetler sunarken yeni pazarlar yaratmıştır. Teknolojik değişimin artan oranlarda iş hayatına girmesi hangi mal ve hizmetlerin üretileceği, yönetim biçimi, etkinlik ve üretkenliğin yeni standartları gibi konularda yeni yaklaşımlar getirmiştir (Gümüsoğlu ve Doğan, 1997). Tüm dünyada olduğu gibi Ülkemizde de bilişim teknolojisi ve bu alandaki yenilikler özellikle iş hayatını büyük ölçüde etkilemektedir. Bilişim teknolojileri işletmelere, bugüne kadar yararlanılmamış fırsatlar sağlamaktadır (Corso et. all., 2010). BT'leri kullanmamak ise işletmelerin rekabet gücünü azaltmaktadır (Hashim, 2007). İşletmeler, küreselleşen dünyayı yakından izlerken, özellikle büyük işletmeler uzun dönemli karar verme, kayıt tutma, müşteri izleme, müşteriye faaliyetlerinden haberdar etme, bilgisayar destekli tasarım ve üretim vb. bir çok alanda bilişim teknolojilerini (BT) kullanmaktadırlar. Ancak günümüzde sadece büyük işletmelerin BT'leri kullanmaları yeterli değildir. Yapılan birçok çalışma KOBİ'lerin ulusal ve küresel pazarlarda büyüme, istihdam yaratma ve rekabetin itici motoru olduğunu göstermektedir (Hashim, 2007). Türkiye'de işletmelerin %99,8'ini küçük ve orta ölçekli işletmeler (KOBİ) oluşturmaktadır. Bununla birlikte KOBİ'ler istihdamın %74,2'sini, maaş ve ücretlerin %54,7'sini, cironun %63,8'ini, faktör maliyetiyle katma değer (FMKD) %52,8'ini ve maddi mallara ilişkin brüt yatırımın %53,3'ünü yaratmaktadır (TÜİK, 2015). KOBİ'ler Türk iş dünyasının en dinamik bölümünü teşkil etmekte, hizmet ve imalat sektörlerinin hemen hemen tüm alanlarında faaliyet göstermektedirler. Tekstil, giyim, metal işleme, makine, gıda, plastik ve kauçuk ürünleri imalatı ve mobilya alanları en fazla faaliyet gösterilen sektörlerdir (Özbek, 2008). Bu bağlamda; KOBİ'ler yenilik ve verimlilik artışında çok önemli rol oynarlar (Hashim, 2007). KOBİ'ler Türkiye ekonomisi için son derece önemlidirler.

Ancak Türkiye'de KOBİ'ler, Avrupa Birliği veya birçok OECD ülkesindeki KOBİ'lere nazaran know-how, beceri seviyesi, sermaye miktarı ve özellikle bilgi ve iletişim alanındaki

TİDSAD

Kobi'lerde Bilişim Teknolojileri Kullanımı: Erdemli Örneği

modern teknolojiye erişim ve sağladığı avantajlardan faydalanma yeteneği açısından geri durumdadır (URL-1). Özellikle BT sektörü, Ülkemizde son yıllarda hızlı bir gelişme göstermiş olsa da; ekonomik güç alanımız olarak gördüğümüz KOBİ'lerde yeterince yaygın kullanılmamaktadır (Aydın, 2012). Gelişmiş ülkelerde % 90'lar seviyesinde olan KOBİ'lerdeki bilgisayar yaygınlığı, Türkiye'de hala % 23 oranındadır (URL 2). Bu oranın düşüklüğü, Türkiye'nin BT'lerinin potansiyeli hakkında bilgi eksikliği, uzmanlık ve finansal kaynakların yetersizliği beceri eksikliği vb. olduğunu göstermektedir. Oysa BT'leri verimli kullanabilen KOBİ'ler, Türkiye'nin geleceği için önemlidir. KOBİ'ler, Türkiye'deki ve dünyadaki küçük ve orta işletmelerle ve çeşitli pazarlarla iletişimlerini sürdürebilmeleri için bilişim teknolojilerinden yararlanmalıdırlar.

Son yıllarda bilgisayar kullanımının hızla artması, kullanım alanlarının genişlemesi, bilişim teknolojilerinin KOBİ'lerde ne ölçüde kullanıldığının araştırılmasını zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda; bu çalışmada Mersin İli Erdemli İlçesinde bilişim teknolojilerinin KOBİ'lerde hangi alanlarda, ne ölçüde ve etkinlikte kullanıldığının ortaya konulması amaçlanmıştır.

Kobi'ler ve Türkiye Ekonomisindeki Yeri

04.11.2012 tarih ve 790 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren, "Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik" ile KOBİ tanımı revize edilmiştir.

Bu tanıma göre, KOBİ'ler aşağıdaki gibi sınıflandırılmaktadır:

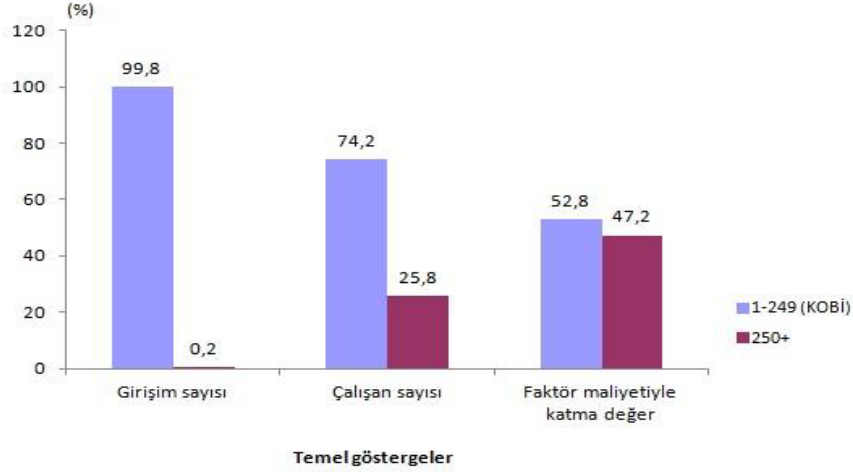
Kriter	Mikro Ölçekli KOBİ	Küçük Ölçekli KOBİ	Orta Ölçekli KOBİ
Çalışan Personel Sayısı	< 10	< 50	< 250
Yıllık Net Satış Hasılatı	≤ 1 Milyon TL	≤ 8 Milyon TL	≤ 40 Milyon TL
Yıllık Mali Bilanço Toplamı	≤ 1 Milyon TL	≤ 8 Milyon TL	≤ 40 Milyon TL

KOBİ'lerin esneklik, yeniliklere daha açık ve yatkın olma, yeniliklerde daha fazla verim elde etme (Erkan ve Eleren, 2001), üretimdeki boşlukları hızla doldurabilme, bürokrasinin ve yönetici grubunun az olması, çalışanlarla daha yakın ilişki, düşük maliyetler, büyük işletmeleri tamamlama ve bölgesel kabiliyet gibi avantajları bulunmaktadır (Türkoğlu, 2003). Diğer yandan KOBİ'lerin rekabet, genel yönetim yetersizliği, stratejik kararlara orta ve alt düzey görevlilerin katılamaması, sermaye ve finansal planlama yetersizliği, finansal kurumlardan yeterli desteği görememe, ürün geliştirme eksikliği, modern pazarlama etkinlikleri sergileyememe, bağımsızlığı kaybetme ve batma riski, kalifiye eleman sağlayamama ve yerleşim alanı küçüklüğü vb. dezavantajları bulunmaktadır (Akgemci, 2001).

Türkiye'de KOBİ'ler; işletme sayısı, istihdam, yarattıkları katma değer ve imalat sanayindeki payları ile Türk ekonomisi için son derece önemlidir. Bu bağlamda; KOBİ'lerin gelişmesi, üretimi, işsizliği, gelir dağılımını, dış alım ve satım gibi işlemleri etkilemekte, aynı

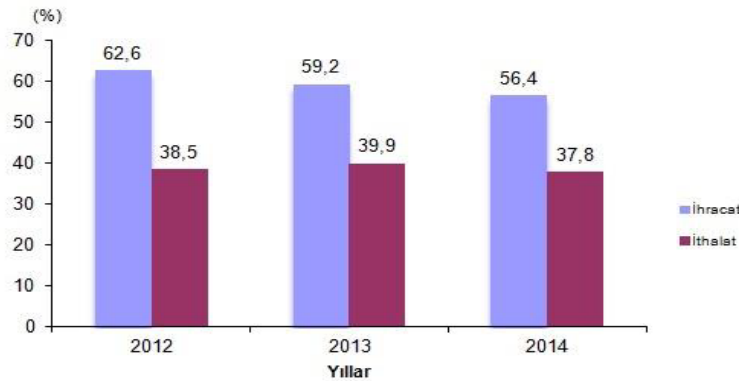
zamanda ülkedeki bölgeler arası kalkınmışlık farklarını azaltarak, bölgesel kalkınmayı hızlandırmaktadır (Çatal, 2007).

Ülkemizde KOBİ'ler toplam girişim sayısının %99,8'ini, istihdamın %74,2'sini, maaş ve ücretlerin %54,7'sini, cironun %63,8'ini, faktör maliyetiyle katma değer (FMKD) %52,8'ini ve maddi mallara ilişkin brüt yatırımın %53,3'ünü oluşturmaktadır (Şekil 1).

Şekil 1. Büyüklük grubuna göre temel göstergeler, 2013 (TÜİK, 2015)

Ekonomik faaliyetlerin istatistikî sınıflamasına (NACE Rev.2) göre; KOBİ'lerin %39,9'u toptan ve perakende ticaret, %15,7'si ulaştırma ve depolama, %12,6'sı imalat sanayi sektöründe faaliyet göstermektedir (TÜİK, 2015). Dış ticaretle de önemli ölçüde katkıda bulunan KOBİ'ler ihracatın %56,4'ünü ve ithalatın %37,8'ini gerçekleştirmektedir (Şekil 2). İhracatın %48,1'ini Avrupa ülkelerine yapan KOBİ'lerin, %91,6'sını imalat sanayi oluşturmaktadır (TÜİK, 2015).

Şekil 2. KOBİ'lerin dış ticaretteki payı, 2012 - 2014 (TÜİK, 2015)

Kobi'lerde Bilişim Teknolojileri Kullanımı: Erdemli Örneği

Türkiye toplam ihracat ve ithalat rakamlarına bakıldığında, ithal edilen malların büyük ölçüde teknoloji yoğun ve katma değeri yüksek (makinalar, mineraller, kimyasallar), ihraç edilen malların ise emek yoğun mallar (tekstil, hazır giyim) olduğu görülmektedir. Ülkemiz dış ticaretinin en yoğun ihraç ürünlerinin emek yoğun ürünler olduğu düşünüldüğünde, faaliyette bulunan işletmelerin büyük bir kısmının KOBİ'ler olduğu görülmektedir. Bu çerçevede KOBİ'ler, ülkemiz ekonomisinin olmazsa olmazlarıdır (Aras ve Müslümov, 2002).

Bilişim Teknolojileri ve Kobi'ler

Yapılan çalışmalarda finansal kaynaklar, teknik beceri ve işletme özellikleri vb. kurumsal faktörlerin KOBİ'lerin BT'leri kabulünde önemli belirleyiciler olduğunu (Lucchettiand and Sterlacchini, 2004); son yıllarda yapılan çalışmalarda ise hükümet desteği, yönetim desteği ve BT'lerin algılanan yararları, KOBİ'lerin BT'leri benimsemesini etkilen en önemli belirleyiciler olduğunu göstermektedir (Seyal et.al., 2007). Uluslararası rekabetin belirleyici unsuru haline gelen BT'lerden (Kaymakçı, 2006) iyi yararlanabilen işletmeler, rekabet avantajı elde etme konusunda rakiplerinin önüne geçmektedir (Kendirli ve Konak, 2014). BT'ler; KOBİ'lere işlem maliyetlerinde azalma, rakiplerle mücadele ve işbirliği olanağı, verimliliğinin artması, stok maliyetlerinin azaltılması, üretim ve hizmet kalitesini artırma, kaynakların kontrol ve planlaması, müşterilere daha kolay ulaşabilme vb. faydalar sağlamaktadır (Legris ve ark., 2003). Bu amaçla kurum ve kuruluşlar bilişim teknolojileri (BT) sahiplik ve kullanımı konusunda çaba göstermektedir.

Geçmişte genellikle yerel pazarlarda faaliyet gösteren KOBİ'ler, günümüzde küresel pazarlara açılmaları nedeniyle BT'ne daha fazla gereksinin duymaktadırlar. Aslan ve Özata (2007) çalışmalarında; ihracat ve ithalat yapan işletmelerin, ticaretin kolaylaştırılmasındaki engellerin otomasyon eksikliği ve yetersiz BT kullanımını olduğunu dile getirdiklerini belirtmişlerdir.

KOBİ'lerin doğru ve güncel verilere ulaşabilmeleri, bilgi sistemleri altyapısını kurmalarına bağlıdır. KOBİ'lerin uygulayabilecekleri bazı bilgi sistemleri; Yönetim Bilgi Sistemleri, Ofis Otomasyon Bilgi Sistemleri, Veri Tabanı Yönetim Sistemleri ve İletişim Sistemleri'dir. KOBİ'lerin bu bilgi sistemlerini oluşturmak ve yararlanmak için öncelikle bilgi teknolojilerine yatırım yapmaları ve bilgi teknolojilerini doğru yönde kullanmaları gerekmektedir (Ayhan, 2011). Bu bağlamda; KOBİ'lerde bilgi teknolojilerinin kullanım düzeyi giderek artmakta (Ullrich, 1998), bu teknolojiler genellikle donanım, yazılım, prosedürler ve insan kaynaklarını içermektedir (Palvia, 1997).

TÜİK tarafından yapılan "Girişimlerde Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması, 2015" sonuçlarına göre, 10 ve daha fazla çalışanı olan girişimlerin %92,5'i internet erişimine sahip olup, bu oran KOBİ'lerde %92,2'dir. Girişimlerin bilgisayar kullanım oranı %95,2, web sayfası sahiplik oranı %65,5, internete erişim oranı %92,4 iken, KOBİ'lerde ise bilgisayar kullanım oranı %95, web sayfası sahiplik oranı %64,6, internete erişim oranı %92,2'dir (Şekil 3).

Şekil 3. Girişimlerde bilgisayar kullanımı, İnternet erişimi ve web sayfası sahipliği, 2005-2015.

Materyal ve Yöntem

Araştırmanın Veri Seti ve Kapsamı:

Araştırmanın verilerini birincil ve ikincil veri kaynakları oluşturmaktadır. Araştırmada ikincil veri kaynağı olarak; TÜİK ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) verilerinden ve raporlarından yararlanılmıştır.

Çalışma alanları:

Mersin İli Erdemli İlçesi Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı ile görüşmeler yapılarak; Erdemli ilçesinde faaliyetlerini sürdüren KOBİ'lerin listesi temin edilmiştir. Buna göre; Erdemli'deki Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler belirlenmiştir. Erdemli'de 9 farklı alanda faaliyet gösteren, toplam 1032 adet küçük ve orta ölçekli işletme tespit edilmiştir. Örnek hacmi basit örnekleme yöntemine göre 103 işletme olarak belirlenmiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Erdemli'de faaliyet alanı ve sayılarına göre küçük ve orta ölçekli işletmeler (adet)

Faaliyet alanı	KOBİ sayısı	Örnek hacmi
İnşaat	228	23
Bilişim ve Sigorta	146	15
Tarım	128	13
Gıda	131	13
Turunçgil	91	9
Mobilya	123	12
Taşıma	74	7
Komisyon	64	6
Akaryakıt	47	5
TOPLAM	1032	103

Kobi'lerde Bilişim Teknolojileri Kullanımı: Erdemli Örneği

Çalışmada veriler yüz yüze anket yapmak suretiyle toplanmıştır. Çalışmada,

- İşletmeler hakkında mevcut durum,
- İşletmedeki BT sahiplik durumu ve kullanım düzeyleri ile amaçları,
- İşletmelerin faaliyetlerinde BT'leri kullanım kapasitesini geliştirme politikaları saptanmıştır.

Verilerin analiz edilmesi:

Verilerin çözümlenmesinde, betimleyici istatistiklerden (descriptivestatistics) yararlanılmıştır.

Bulgular ve Tartışma

Araştırma Alanında İncelenen KOBİ'lere ilişkin Bilgiler

Araştırma alanındaki KOBİ'lerden % 28,0'i 1-5 yıl, % 31,3'ü 5-10 yıl ve % 40,7'sinin 10 yıldan fazla olduğu görülmektedir.

Araştırma alanında incelenen KOBİ'lerden % 62,8'inde 1-10 kişi, % 19,0'unda 10-15 kişi, % 11,3'ünde 15-20 kişi, %6,9'unda 20'den fazla kişi çalışmaktadır. İşletmelerin yarısından fazlasının çalışan eleman sayısı 1 ile 10 arasındadır.

Faaliyet Alanlarına Göre KOBİ'lerin Bilişim Teknolojilerini Kullanım Durumu

Araştırma alanında inşaat sektöründe faaliyette bulunan KOBİ'lerden çok dizüstü bilgisayarlar (%34,3), bilişim ve sigorta alt sektöründe ise tablet ve dizüstü bilgisayarlar (%29,4) kullanılmaktadır. Tarım ve gıda ile turunçgil, mobilya, taşıma, komisyon ve akaryakıt sektöründe faaliyette bulunan KOBİ'lerde masaüstü bilgisayarlar kullanılmaktadır (Tablo 3).

Tablo 3. Faaliyet Alanlarına Göre KOBİ'lerin Bilişim Teknolojilerini Kullanım Durumu

Faaliyet Alanı	Akıllı Cep Telefonları	Tablet Bilgisayarlar	Dizüstü Bilgisayarlar	Masaüstü Bilgisayarlar	Kişisel Dijital Bilgisayarlar	Kurumsal Dijital Bilgisayarlar
İnşaat	%9,9	%10,4	%34,3	-	%11,9	-
Bilişim ve Sigorta	%3,9	%29,4	%29,4	%21,6	%15,7	-
Tarım	%10,7	%10,7	%28,6	%46,4	%3,6	-
Gıda	%7,7	%30,8	%23,1	%33,3	%5,1	-
Mobilya	%31,0	%3,4	%24,1	%41,4	-	-
Turunçgil	%6,5	%22,6	%29,0	%29,0	%12,9	-
Taşıma	%8,3	-	%33,3	%58,3	-	-
Komisyon	%6,3	%12,5	%31,3	%37,5	%6,3	%6,3
Akaryakıt	%12,5	%25,0	%31,3	%31,3	-	-

Araştırma alanında KOBİ'lerin bilişim teknolojilerini kullanımındaki en önemli engeller; nitelikli personel eksikliği (%32,3), bilgi yetersizliği (%31,8), müşteriden talep gelmemesi (%22,7), ihtiyaç duyulmaması (%7,3) ve diğer (%5,9) olarak belirlenmiştir.

Faaliyet Alanlarına Göre KOBİ'lerin Bilişim Teknolojilerini Kullanım Alanları

Araştırma alanında bilişim teknolojileri inşaat sektöründe faaliyette bulunan KOBİ'lerde en çok sırasıyla reklam (%21,9), müşteri ilişkileri, iletişim, stok kontrolü ve bankacılık alanlarında kullanılmaktadır. Bilişim ve Sigorta alanında faaliyette bulunan KOBİ'ler ise BT'leri en çok reklam (%85,0), iletişim, muhasebe ve bankacılık işlemlerinde kullanılmaktadır. Tarım alanında faaliyette bulunan KOBİ'ler de BT'ler çoğunlukla reklam (%27,3) ve stok kontrolde (%21,2) kullanılmaktadır. Faaliyet alanı gıda olan KOBİ'ler daha çok satış (%27,2) ve muhasebe faaliyetlerinde BT'leri kullanılmaktadır. Mobilya alanındaki KOBİ'ler; reklam (%29,7) ve iletişim (%18,9); turunçgil alanındaki KOBİ'ler de satış (%23,1) ve üretim (%12,8) alanında BT'leri kullanılmaktadır. Taşıma ve akaryakıt alt sektörlerinde ise sırasıyla BT'ler iletişim, müşteri ilişkileri ve satışta (%23,8); satış (%23,8) ve stok kontrolünde kullanılmaktadır. Komisyon alt sektöründe de; BT'ler satış (%33,3) ve muhasebe (%16,7) alanında kullanılmaktadır (Tablo 4).

Tablo 4. Faaliyet Alanlarına Göre KOBİ'lerin BT'leri Kullanım Alanları ve Oranları

Faaliyet Alanı	Bankacılık	Muhasebe	İletişim	Üretim	Stok Kontrol	İnsan K.	Satış	Müşteri ilişkileri	Reklam	Karar Verme
İnşaat	%11,5	%8,3	%13,5	%3,1	%11,5	-	%12,5	%13,5	%21,9	%4,1
Bilişim ve Sigorta	%15,5	%16,9	%19,7	%2,8	%11,5	%1,4	%16,9	%12,7	%85	%1,4
Tarım	%6,1	%6,1	%12,1	%6,1	%21,2	%3,0	%9,1	%9,1	%27,3	-
Gıda	-	%12,7	%5,5	%10,9	%10,9	-	%27,2	%10,9	%10,9	%10,9
Mobilya	%8,1	%2,7	%18,9	%10,8	%10,8	-	%8,1	%10,8	%29,7	-
Turunçgil	%2,6	-	%10,3	%12,8	%17,9	-	%23,1	%12,8	%12,8	%7,7
Taşıma	-	-	%23,8	-	%14,3	-	%23,8	%23,8	-	%14,3
Komisyon	%5,6	%16,7	%5,6	%5,6	%16,7	-	%33,3	%5,6	%11,1	-
Akaryakıt	-	%12,8	%9,5	-	%14,3	-	%23,8	%14,3	%14,3	-

Araştırmaya katılan KOBİ'lerin bilişim teknolojilerini kullanım alanlarına bakıldığında amaçlarının; müşteri isteklerine hızlı cevap verebilmek, hizmet kalitesini artırmak, iletişim

sağlamak ve satışlarını artırmak, ticari işlemlerin yürütülmesinde kolaylık ve hız sağlamak olduğu söylenebilir.

Tablo 5. Faaliyet Alanlarına Göre KOBİ'lerin Satış/Tanıtım araçları

Faaliyet Alanı	E-Ticaret	Web Sitesi	Sosyal Medya	Radyo	Online Bülten	E-Dergi ve Gazete
İnşaat	-	%16,7	%35,2	%9,3	%1,9	%37,0
Bilişim ve Sigorta	%32,4	%40,5	%13,5	%5,4	-	%8,1
Tarım	-	%4,3	%30,4	%39,1	-	%26,1
Gıda	%21,4	%3,6	%32,1	-	%7,1	%35,7
Mobilya	%4,8	%4,8	%38,1	%33,3	-	%19,0
Turunçgil	-	%15,8	%42,1	-	-	%42,1
Taşıma	-	%27,3	%36,4	%18,2	-	%18,2
Komisyon	-	%22,2	%55,6	%11,1	-	%11,1
Akaryakıt	-	-	%62,5	-	-	%37,5

Araştırma alanında inşaat, gıda ve turunçgil alt sektöründe faaliyette bulunan KOBİ'ler satış/tanıtımlarında, E-Dergi ve gazete ile sosyal medya kullanırken; bilişim ve sigorta sektöründeki KOBİ'ler Web Sitesini kullanmaktadır. Tarım ve mobilya alt sektöründe radyo ve sosyal medya; taşıma, komisyon ve akaryakıt sektöründe ise sosyal medya kullanılmaktadır (Tablo 5).

SONUÇ

Günümüz bilgi toplumu sürecinde işletmeler sürdürülebilirliklerini sağlamak amacıyla, bilişim teknolojilerine ihtiyaç duymaktadır. Bir işletmenin rekabetçi üstünlük sağlayabilmesi için özellikle bilgi sistem ve teknolojileri kullanımında yenilikçi olması gerekmektedir. KOBİ'ler de bilişim teknolojilerinin kullanılması ile yenilikçilik, rekabet gücü ve pazarlama faaliyetleri arasında pozitif bir ilişki bulunmaktadır. Türkiye'nin geleceği için bilişim teknolojilerini kullanabilen KOBİ'ler önemlidir. KOBİ'lerde bilişim teknolojileri kullanımı teşvik edilmelidir. Bu bağlamda; hükümet, BT'lerin potansiyel yararları konusunda KOBİ'lerde farkındalığı artırmak için çaba göstermelidir; BT'lerin kullanımını sağlamak üzere eğitim ve BT'lerin edinimini artırmak, danışmanlık ücretleri, elektronik ticaret vb. faaliyetleri için finansman sağlamalıdır.

Araştırma alanında KOBİ'lerin bilişim teknolojilerini daha çok satış, reklam, iletişim, muhasebe ve stok kontrol alanlarında kullandıkları; yararlanılan bilişim teknoloji araçlarından mobil ürünlerin çok az kullanıldığı belirlenmiştir. Mobil araçların kullanım oranlarının oldukça düşük olması, KOBİ'ler için zaman ve maliyet dezavantajı yaratmaktadır. Bu nedenle, mobil bankacılık, e-mail gibi alanlarda bilişim teknolojilerinin etkin kullanılması sağlanmalıdır. Ayrıca işletmeler arasında web site sahipliği oranının oldukça düşük olduğu saptanmıştır.

TİDSAD

Günümüzde tanıtım ve pazarlamanın etkin aracı olan KOBİ'lerde web siteleri sahipliği ve kullanımını artırılmalıdır.

KAYNAKLAR

- AKGEMCİ, T. (2001), KOBİ'lerin Temel Sorunları ve Sağlanan Destekler, T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, KOSGEB.
- ARAS, G., ve Müslümov, A. (2002). "Küreselleşme Sürecinde Türkiye Ekonomisinde KOBİ'lerin Yeri: Finansman, Ekonomik Sorunları ve Çözüm Önerileri", 21. Yüzyılda KOBİ'ler: Sorunlar, Fırsatlar ve Çözüm Önerileri Sempozyumu, 3 - 4 Ocak 2002. Gazimagusa: Doğu Akdeniz Üniversitesi.
- ASLAN, Ş., ve Özata, M. (2007). "KOBİ'lerde Bilgi Teknolojisi Kullanımının, Rekabet Gücü, Yenilikçilik, Girişimcilik Ve Pazarlama Kapasitesiyle İlişkileri: Otomotiv Sektöründe Bir Araştırma", Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 16, Sayı 2, s.15-28.
- AYDIN, İ. 2012. Bilişim Sektörü ve Türkiye'nin Sektördeki Potansiyeli, International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education - 2012, Volume 1 Issue 1, s.180-200.
- AYHAN, A. (2011). "KOBİ'lerde Kurumsal Yönetime Geçiş İçin Bilgi Teknolojileri Uygulamalarında Yapılması Gerekenler" Anahtar Dergisi, Sayı 276.
- CORSO, M., martini, A., Paolucci, E. and Pellegrini, L. 2010. Information and Communication Technologies in Product Innovation within SMEs — The Role of Product Complexity, Enterprise and Innovation Management Studies, Volume 2, Issue 1, p. 35-48 2001, DOI:10.1080/14632440110056319, Published online: 01 Jul 2010.
- ÇATAL, M. F. (2007). "Bölgesel Kalkınmada Küçük ve Orta Boy İşletmelerin (KOBİ) Rolü", Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10(2).
- ERKAN, M. ve Eleren, A. 2001. Küreselleşme Sürecinde KOBİ'lerin Yeniden Yapılandırılması ve Bir Model Önerisi, I. Orta Anadolu Kongresi KOBİ'lerin Finansman ve Pazarlama Sorunları, Erciyes Üniversitesi Nevşehir İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Ekim 2001, Nevşehir, s.164.
- GÜMÜŞOĞLU, Ş. ve Doğan, Ü. 1997. Çağdaş Küçük ve Orta Büyüklükteki işletmelerde Bilgisayar Teknolojisinin Kullanımı, <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/42/480/5579.pdf>
- HASHIM, J. 2007. Information Communication Technology (ICT) Adoption Among SME Owners in Malaysia, International Journal of Business and Information, Vol. 2, Number 2, December, p. 221-240.
- KAYMAKÇI, O. (2006). "Yeni Ekonomi Rekabet Piyasası ve Ar-Ge", Nihal Kargı (der.), Bilgi Ekonomisi, Ekin Yayınevi, Bursa.
- KENDİRLİ, S., & Konak, F. (2014). "Bilgi Teknolojileri Kullanımının Önemi ve Çorum KOBİ'lerinde Bir Araştırma", Akdeniz Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 14(29).

Kobi'lerde Bilişim Teknolojileri Kullanımı: Erdemli Örneği

- LEGRİS, P., J. Ingham & P. Collerette (2003). "Why Do People Use Information Technology? A Critical Review of the Technology Acceptance Model," *Information & Management*, Cilt 40, Sayı 3, s.191-204.
- LUCCHETTI, R. and Sterlacchini, A. 2004. The adoption of ICT among SMEs: Evidence from an Italian Survey, *Small Business Economics* 23, 151-168.
- ÖZBEK, Z. 2008. KOBİ'lerin Türk Ekonomisine Etkileri, *Ekonomik Sorunlar Dergisi*, Sayı 31.
- PALVIA, P. C. (1997). "Developing A Model of The Global and Strategic Impact of Information Technology", *Information and Management*, (32):229– 244.
- RESMÎ Gazete, 2012. 04.11.2012 tarih ve 790 sayılı, "Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik"
- SEYAL, A.H.; AbdRahman, M.N.; and HjAwgMohamad, H.A.Y. 2007. A quantitative analysis of factors contributing electronic data interchange adoption among Bruneian SMEs, *Business Process Management Journal* 13 (5), 728-746.
- TÜİK, 2015. Haber Bülteni, Sayı: 21864, 19 Kasım 2015.
- TÜRKOĞLU, M. (2003). "Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin (KOBİ'lerin) Büyük İşletmelerle Rekabetinde Stratejik İşbirlikleri Yaklaşımı: Göller Bölgesi Uygulaması", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 13, Sayı: 1, Sayfa: 273-290.
- ULLRICH, D. (1998). "Intellectual Capital = Comnetence X Commitment", *Sloan Management Review*, (39):15-26.
- URL 1. Türkiye'deki Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler 'Mevcut Durum ve Politikalar' <http://www.oecd.org/cfe/smes/33705673.pdf>, alıntı: 27.12.2015.
- URL 2. KOBİ'lerde teknoloji kullanımı artıyor, <http://arsiv.ntvmsnbc.com/news/199232.asp>, alıntı: 27.02.2016.